

пентрѣ

МНѢТЪ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 28.

Luni, 9. Julie.

1845.

Ideii despre patrie.*)

Стрѣгътъл ваекърѣлор че недѣчетат прип дескриерѣле фелѣзрѣтелор фой дѣ зѣверсѣл гловѣлѣ пѣмѣнтеск аѣ рѣсѣпат шѣ рѣсѣпѣ ла азѣл лѣкѣиторѣлѣ пѣмѣнтѣан (фѣе де орѣ че провинѣе) пѣmind патрѣи шѣ patria mea саѣ а та, — ачест глас ловѣнд кѣ стрѣватере шѣ дѣ сѣмѣдѣреле теле, п'аѣ дѣчетат а'мѣ децента кѣцетѣл кѣ дѣndemпѣрѣ, де ал аплика кѣтрѣ адеѣвѣрата семнѣфикаѣе а кѣвѣнтѣлѣ патрие. Дарѣ дѣntimпѣн аѣче доѣз дѣnпoчѣшате а-плекѣрѣ: Шѣнѣ пѣтеск патрие локѣл де зѣде лѣ се траѣе ѣенеалоѣеа, шѣ алѣл локѣл зѣде ешѣ пѣскѣт дѣсѣл; де аколо зѣтѣеазѣ копѣвѣсѣеа дѣn каре зѣнѣ де'п лѣкѣиторѣи пѣмѣнтѣлѣ пѣ шѣѣ че патриоѣѣ сѣнт; шѣ апоѣ дѣнтѣреск приѣдѣнѣѣ а карѣерѣи лор: „Кѣ аколо лѣ есте патриеа зѣде дѣшѣ вор дѣкѣпѣвѣ дѣндѣмѣпѣрѣле вѣедѣрѣеѣ.“ — Ачесте контрарѣетѣдѣ че дѣкѣркѣ адеѣвѣрата кѣноѣдѣнѣцѣ а отѣлѣ спѣре а венѣ дѣн кѣл-кѣрѣле дрѣтѣлѣ патѣрал, п'аѣ дѣndemпѣат а апѣка кондеѣѣсѣ сѣ дескѣрк дѣплетѣѣѣтѣл — ланѣ че коѣоарѣ дѣнѣлеѣереа зѣнор асѣ-тѣне дѣн грозавѣл азѣз а грешалелор шѣ

а лѣса кѣцетѣторѣлѣлѣ не поѣкѣнѣт дрѣа-пѣтѣ кале кѣтрѣ адеѣвѣрата дѣнѣлеѣере. — Пентрѣ ачаста маѣ дѣнтѣѣ трѣвѣи аде-вѣата етѣмолоѣеа кѣвѣнтѣлѣ патрие. А-поѣ копѣкаѣеа дѣнпѣреѣтрѣрѣлор лѣкѣрѣ-тоаре а патѣреѣ кѣтрѣ сѣгнѣфикаѣе. Атѣнѣчѣ воѣѣ лѣса сѣнгѣр сокoтѣнѣца пѣвѣлѣлѣ а хотѣрѣѣ, каре есте адеѣвѣрата патрие. — Кѣnd venim а кѣцета етѣмолоѣеа кѣ-вѣнтѣлѣ патрие vedem, кѣ атѣт дѣн лѣн-ѣа латѣнѣ шѣ чеа елѣнѣт, кѣм шѣ дѣн чѣле-лѣте кѣвѣнтѣл патрие сѣ dedѣче дела Pater че дѣnsemѣеазѣ пѣрѣнте (пѣскѣ-торѣѣ). Шѣ дар пѣ не маѣ рѣмѣне дѣndo-ѣалѣ, кѣ пѣмѣнтѣл ачѣла не есте адеѣвѣ-рата патрие адѣкѣ пѣрѣнте саѣ пѣмѣтѣ (пѣ-скѣтоаре), зѣде neam пѣскѣт, зѣде am лѣзат фѣнѣца трѣпѣаскѣ шѣ прип зѣтѣаре шѣ сѣ-рѣтѣлѣ. — Апоѣ сѣ не коѣорѣм аплика-ѣеа семнѣфикаѣеи ачестѣѣ кѣвѣнт шѣ кѣтрѣ дѣнпѣреѣтрѣрѣле лѣкѣрѣтоаре дѣн патѣрѣ, фе-ноѣнѣлѣ шѣ сѣгѣрѣл реѣзѣлат, шѣ сѣ ve- dem пентрѣ че зѣн фок метеорѣк пѣ дѣшѣ прѣлѣпѣеѣе фѣнѣца са дѣн аер саѣ не гло-ѣл пѣмѣнтѣлѣ не ажѣтат де дѣнпѣреѣ-рѣрѣле че л'ар фаворѣ пентрѣ ка сѣ стеа шѣ ел не апѣс ка шѣ маса ачѣеа де фок соа-рѣле? . . . Пентрѣ кѣ пѣшѣ арѣ локѣл де зѣде арѣ спѣре а фѣ, адѣкѣ патриеа саѣ локѣл

*) Din Moldavia.

пащеріи сале че е пѣтаі дн соаре. Ас-
тине о пѣнтъ че п'аре локѣл пащеріи
сале дн кліма Афричіи еа пѣ поате а трѣ
ла клімеле поларе. Аша пѣдѣи че ші аѣ
патріеа саѣ пащереа дн апѣ, еі пѣ пот а
вѣдѣи пе пѣтѣнт саѣ дн аер, аша ші о-
мѣл чеі пѣскѣт дн аерѣл атмосферіи пѣ-
тѣнтѣлѣи пѣ поате а трѣ дн апѣ саѣ дн
хазѣл депѣртат де пѣтѣнт. Аша дар съ
ведѣ кѣ аколо есте адеврѣтата патріе а орі
каі ші пріа зрѣаре а омѣлѣи, зидѣ саѣ
пѣскѣт, зидѣ ш'аѣ дескѣс маі дѣтѣи гѣра
де аѣ рѣспірат аерѣл вѣзѣторѣс, апоі окі
де аѣ вѣзѣт дѣтѣи лѣмина. Пѣнтрѣ ка съ
дескѣрѣ маі шѣл е де пріос, пѣтеріле
мѣ пѣрѣсеск кѣнд кѣцет ла даторінеде
кѣ каре пе дѣврѣкѣм лѣнд а поастрѣ
фѣндѣ дн лѣме кѣтрѣ пѣтѣнтѣл дн каре
пеам пѣскѣт, дѣкѣт пот а зѣче дѣнѣ тот
дѣнтѣл кѣвѣнт кѣ пѣце пе-сѣмѣторі де
ачесте даторіи кѣтрѣ патріе сѣнт невред-
нічі де еа. Еѣ аиче пѣ вреѣ съ адѣк спре
дѣвадѣ пе ачеі че кѣ міле саѣ жѣртвѣт
пѣнтрѣ пѣтѣнтѣл лор пѣскѣторѣс. Пре-
кѣм ла Картацінені Фраціи Фінені че с'аѣ
дѣгронат де віи пѣнтрѣ а асігѣра патріа
лор деспре претендіа гречілор дн Кіріѣс,
асѣтине ла Романі Мѣціѣс Сѣвола че
ш'аѣ арс шѣна сѣнгѣр де вое, пѣнтрѣ аші
шѣнтѣи патріеа де дѣшмані. Дар пѣнтрѣ
ка съ въ хотѣреск дн скѣрт ачеі че въ
пѣдѣи ромѣні Хрїстіані (зрѣтѣторі лѣи Хс.)
азіді гласѣл пѣсторѣлѣи ші пѣвтѣторѣс-
лѣи вострѣ че стрігѣ „Нѣ сѣнт грііміс фѣ-
рѣ пѣтаі кѣтрѣ оіле челе пѣердѣте але
касеі лѣи Ісраїл,“ ші іар „Нѣ есте віде а
лѣа пѣпеа фѣлор ші а о арѣка кѣїнілор.“
Аѣ доарѣ пѣтаі пѣнтрѣ пѣнтѣіреа лѣи
Ісраїл, фѣїл лѣи Дѣмѣзеѣ аѣ лѣат трѣи

омеписк ші ш'аѣ вѣрсат сѣпцеле пе пѣ-
тѣнт пріімінд моарте де рѣшине, аѣ доарѣ
тот омѣл че пѣи Ісраїл есте кѣїне ла
зідіторѣл сѣѣ?.. Нѣ нічі дѣкѣт, Хс. пріа
ачаста аѣ врѣт съ пе арѣте скѣтпа дато-
ріе кѣ каре сѣнтѣм легаді кѣтрѣ пеамѣл
ші пѣтѣнтѣл дн каре пе пащѣт, пѣнтрѣ
каре ші дѣ че дѣтѣи ші маі таре порѣп-
кѣ а са Апостолілор зѣкѣнд: „Мерѣеді
маі дѣтѣи кѣтрѣ оіле челе пѣердѣте але
касіи лѣи Ісраїл (ка кѣм де дѣтреага оме-
піре че съ перде дн дѣтѣперекѣл пѣкѣно-
цінціи ші пѣнтрѣ пѣнтѣіреа кѣрора саѣ
коворѣт пе пѣтѣнт пѣ аеа нічі о дѣ-
грїжіре). — Аша, аша даторіеа пѣскѣтѣлѣи
кѣтрѣ пѣскѣторѣл ші крескѣторѣл сѣѣ
пѣтѣнт есте чеа дѣтѣіѣ: кѣ ел аѣ дат фѣн-
да ден сѣнѣл саѣ коапсіле сале, ел аѣ дат
аерѣл дн каре аѣ дѣчѣнт а вѣдѣи, дн
ел аѣ вѣзѣт дѣтѣи лѣмина кѣнд аѣ дескѣс
дѣтѣіа оарѣ окіи пѣнтрѣ а ведеа лѣмеа.
Кѣцетѣнд ла ачесте мѣ сѣнт парѣкѣ сѣп-
целе че чѣркѣлѣзѣ пріа вінеде теле (тре-
тѣврѣтоаре актѣм де грїжѣ . . .) есте ачел
че кѣрѣ де'п рапіле стрѣмошілор теі.
А! ел атѣпчі саѣ вѣрсат кѣзѣнд пе ачест
пѣтѣнт пе каре зніі де поі дн калкѣ а-
кѣм дн пічіоаре фѣрѣ съ шіе ал предѣи;
дарѣ кѣнд де'п ачест пѣтѣнт пеам лѣат
фѣнда, кѣ ачест пѣтѣнт пеам крескѣт ші
акѣм кѣ ел пе цѣнет фѣнда. Ші дѣсѣш
аерѣл че дн рѣсѣфлѣт, пѣ есте абѣрѣл че
съ зрѣк де'п фѣрѣвітеле сѣпце а вітежілор
стрѣвѣні че де маі шѣлте орі дн сѣзме
аѣ акоперіт сѣпрафаца ачестѣи пѣтѣнт, че
пеаѣ пѣскѣт? . . .*)

Ъп монах.

*) Идеіле че маі зрѣмеаѣ ачі, пѣ се пот тіпѣрї
акѣта. — — Ped.

КЪЪТАРЕА МЕТАЛЕЛОР (Schürfung).

(Einleitung zum Schürfen von Mohs, Wien.

Gerold. 1838.

Ної дп сфера лъкрълї вїеск прип къвдптл къъtare пѣ дпделецет алт чева, декът стръдѣнда а дескоперї вїне мїнерале тревѣнчоасе, прип тѣпдї дпкъ не вїдї, саѣ дѣпъ че се афлѣ, але лъкра шї а ле скоате афаръ дїп ачеїа, шї анѣмїт дїп вї дпсвшї. Фїнд къ пѣмаї дескоперїреа шї лъкрареа ачелор вїне мїнероасе поате фї вїерїлї де фолос, а кърора лъкрѣ шї остенеалъ се респлѣтѣще; де аїчї зрмеазъ, къткъ дптре къпощїпцеле къътърїї се vede а фї чеа маї дптѣїе — щїпца де а жѣдека: каре вїне мїнерале сѣнт вреднїче а се лъкра, шї каре пѣ?

Дечї къдетѣм дп ачест артїкол дїп препѣмїта карте, пре кареа пѣмаї пѣмеле скрїпторїлї дпкъ дестѣл о рекотѣндѣ, шї дїптр'алтеле а дппъртѣшї зпеле, адъогѣндѣне знеорї шї прїчепѣтърїле — овсервадїїле — поастре. Дрепт ачееа

Дптѣїе. Дп жѣдекареа вреднїчїей къреїва вїне мїнероасе тревѣе сокотїте дпсвшї мїнереле, каре се афлѣ не вѣпа ачееа, саѣ прецѣл металлї, саѣ а алтеї матерїї. Фелїл ачестора а знеорї се поате жѣдека шї не дїп афаръ, саѣ фъръ нїчї о мїжлочїре, пѣмаї дїп фїреа мїнерей, а знеорї пѣ. Пентрѣ ачееа е де лїпсѣ прип прове — Gehaltprobe — ашї къщїга деспре ачееа дпкредїцаре.

А дѣа. Е де лїпсѣ а щї кътїмеа мїнерей фолосїчоасе, кареа къ прецѣл ачестейа тревѣе сѣ стеа дп пропордїе дптоарсѣ, адекъ кътїмеа мїнерей къ атѣта

тревѣе сѣ фїе маї таре, къ кът е маї шїк прецѣл еї; трекѣнд къ vederea алте дппрежърѣрї, каре се маї пот сокотї, кънд се жѣдекъ вреднїчїеа вїней.

А треїа. Дппърдїреа мїнерелор фолосїчоасе прип масса *) вѣпей. Къ сѣнт вїне, каре даѣ местече металїчоасе (Erze) авѣте, дп мѣлдїме таре, даръ прип масса вѣпей аша сѣнт рѣсїпїте, кът прецѣл ачестора къ лъкръл десфачереї, а скоатереї дїп вае шї а алтор келтѣїеле вїеїцї, пѣ се поате нїчї асемїна. Знде ар фї чева дпдоїалъ шї пѣданїа, саѣ есперїнда п'арста дптр'ажѣторїѣ ла жѣдекареа [вреднїчїей зпей асемїнеа вѣпе, аколо пѣмаї прип прове маї тарї се поате вѣдїга дпвїцере дпдестѣлїтоаре.

А патра. Е дптїмїпареа а челор мїнере прип вѣпѣ дпсвшї, каре дппїедекъ саѣ дпгрезѣл фолосїреа честоралалте, пентрѣ каре се лъкрѣ, де оаре че ачеле дпалецереа шї лъкрареа ачестора прїчїпѣск маї мѣлтѣ остенеалъ шї келтѣеалъ, саѣ сѣнт стрїкѣтоаре матерїей чеї вѣїте мїнероасе. Дп челе маї мѣлте дптѣмплърї сѣнт къпоскъте мїжлоачеле спре депъртареа ачестор гревѣдї. Ла жѣдекареа вреднїчїей вр'зпей вѣпе де ачест фелїѣ пѣ тревѣе петрекѣт къ vederea нїчї ачееа, оаре дпкът се поате дпкpede отѣл дп мїжлочїрїле, каре се пофтеск ла лъкръл вѣпей де ачееа соарте. Ачї пѣтем авеа спре есемплѣ стратѣрїле де кърѣзпї де пїатрѣ, каре аѣ дп сїне местекате кїзърї пѣчоасе шї а.

*) Мѣлдїмеа матерїей а орї кърора лъкрѣрї трѣпѣщї престе тот сокотїтѣ о зїчем массѣ, massa.

А чинчеа. Е гросімеа вѣнеі, кареа дін маі тѣлте прівінде треѣе а се со-коті прекѣм ачі зрмеазъ. Ын страт де кървѣні де піатрѣ, кареле нѣ е маі грос де о зрмѣ, нѣмаі дн осевіте пѣртнітоа-ре днтпрежѣрѣ е вреднік де а се лѣкра, съ фіе кѣт де вѣні кървѣні лѣі. О вѣ-нѣ мінероасъ фоарте гроасъ, дарѣ съракъ де метале пофтеце де тѣлте орі келтѣ-іалъ греа; доарѣ маі лесне с'ар пѣтѣ лѣ-кра съ фіе маі свѣдїре; тотѣші се днѣ-леце де сіне, кѣткѣ де о гросіме преа таре маі рар е де а се теме, декѣт де свѣдїетате, кѣ дн контра чеі днтѣіе ар фі міжлочїрі де а о фаче нестрікѣчоасъ, дарѣ маі пѣдїне сѣнт де а се пѣтѣ ажѣ-тора дн а дѣа днтѣмпларе.

А шеса. Е тѣрїмеа шї депѣртареа кѣвѣрїлор (чепашелор) мінерїчоасе прїн стратѣрі саѣ вѣне. *) Дакѣ не о вѣнѣ треѣе прїн стѣрпѣрі тѣнат спре а ажѣ-це дела зп кѣв пѣпѣ ла алтѣл, атѣнчі дакѣ тѣрїмеа кѣвѣрїлор нѣ кѣтпѣнеце кїелтѣелеле, треѣе съ фіе фоарте авѣте, ка съ нѣ рѣтѣні де пагѣѣ. Ын страт де піатрѣ корѣвоасъ, кареле амїнтрїле фїнд кѣт де грос, аре тѣлте стѣрпѣрі, шї тарї, саѣ адесеорї се тѣртеце, кѣ греѣ ва да зп вѣт кѣ кѣдїг таре.

А шептеа. Е днтѣлпїреа вѣнеі, ка-реа се жѣдекѣ: оаре вреднік ѣ де вѣт, кѣ алте невредніче, прїн каре днтѣлпїре

ачеа дн фїреа са се скїтѣѣ, се арѣкѣ, саѣ се кѣрмѣ. Де кѣтѣа днтѣмплѣрі де ачесте сѣнт десе, прекѣм аратѣ тѣлте есемпле, пот нѣ нѣмаі мікшора вредні-чїеа вѣнеі, чї шї де тот а о свѣрѣпа. Аде-се тѣкі де піатрѣ прїн тѣнчїі чеі кѣ піатрѣ кърѣвоасъ не аратѣ днтѣмплѣрі де ачесте; шї атѣнчї нѣ не рѣтѣне алтѣ міжлочїре декѣт, сѣпѣнд: кѣткѣ ачеле тѣкі ес ла лѣмїнѣ кѣ черкѣрі дн афарѣ съ не кѣдїгѣт чеѣа кѣпошїндѣ деспре ашезѣтѣра лор; шї дїнѣтѣрі де ачеле, дн каре се афлѣ асемїне деалѣрі кѣ тѣлте тѣкі, съ ле днтѣпѣрѣтм шї се кѣзѣтм алте дїнѣтѣрі словоде де ачест фелїѣ де пїедече. Фїндкѣ маі де тѣлте орї се а-девереазъ, кѣткѣ деалѣрі де ачесте нѣмаі дн зпеле дїнѣтѣрі сѣнт маі десе.

А опта. Е фїреа пїетрїі де не лѣп-гѣ вѣнѣ, кареа ла пої се нѣтѣеце днтре-гѣл (Nebengestein) дѣпѣ тѣрїа, шї дїнѣ-татеа са (адекѣ кѣт се дїне де оалтѣ). О вѣнѣ свѣдїре, кареа днтрѣн тѣнте (Gebirgsgestein) кѣ піатрѣ нѣмаі де між-лок таре, кѣ фолос с'ар пѣтеа лѣкра, дн-тр'алтѣл пентрѣ амарнїка тѣрїе а днтре-гѣлї, се фаче де тот невреднікѣ де а се вѣі. Шї іарѣші нестѣторнїчїеа оаре кѣ-реї пїетре, саѣ фїреа еї чеа скїтѣѣчоасъ ар пѣтѣ днгїдї тоате кѣдїгѣрїле кѣте ар венї дн вѣпа вѣтѣ.

А пѣа. Е лїпса апеї дн кареѣа деал, кареа лїпсѣ шї вѣтѣлї не вѣпа чеа маі авѣтѣ еї поате пѣне пїедече де ачеле, каре нѣ се пот днвїнде нїчі декѣт. Ынде е фрїкѣ де пїедече ка ачесте, треѣе со-котїт днїнте: оаре сѣнт, саѣ потѣсе кѣ-пѣта міжлоаче спре депѣртареа лор, саѣ нѣ? Дечї

*) Вѣпа дн вае нѣ е несте тот днтр'о фортѣ де мінероасъ, чї днтр'ѣн лок ѣ маі авѣтѣ, днтр'алтѣл маі съракѣ; нїчі гросімеа еї нѣі несте тот асемїне, чї ічї маі латѣ, коло маі свѣдїрїкѣ, а знеорї се тѣртеце, саѣ се кѣр-мѣ де тот.

А зечеа. Съ се еа аминте бине, ши ла дитпрецизъриле сзпрафедей локълѣ, ши съ ши къщиде кзпощиде деспре ачееа, оаре кз дзсътэри дн лэпгъл (Stollen) саъ кз въртеде (Schacht) съ се вѣаскъ. Потъсе афла исвоаре де апъ, ши потъсе пзне лэкрѣ спре стръщидереа апеї пентрѣ липса лэкрълѣ. Ши дин алте привиде днкъ е вредник де а се сокотѣ фѣреа сзпрафедей деалэлѣ. Тревѣе а се днгрижи де къѣ, къръри, де арзнкареа пѣтреї вѣите (Haldensturz), де лок знде съ се рѣдиче тревзичоаселе кѣсете*), кз зп кѣвѣнт де тоате, дин каре маї тързиѣ ар пѣтѣ съ се паскъ чева фолос, саъ съ зрмезе чева пагѣвъ. Маї днтѣе тревѣе сокотѣ ши кълкареа вѣпеї, а кѣриа вредничѣе се жѣдекъ, дѣпъ днпълдимеа пѣтэри саъ стъщичї, кз кз о днпълдиме ка ачеаста, дакъ е дин модрѣ дн афаръ, креск ши гревътѣдѣе ши пѣдечеле де тѣлте орї алътзреа.

А зиспрезечеа. Тревзиделе, каре ле пофтеде вѣитѣл днкъ пѣс' пичї одатъ де а се зѣта. Лемпѣл де легътэри дн вае, спре рѣдикареа машинелор, спре ардереа кървзнилор, пѣтэриї вѣне де зидит ш. а. сѣнт челе маї днсемпѣтоаре тревзиде. Маї днколо тревѣе кѣзтат ши ла предзрїле кз каре дтѣлѣ пѣтределе, саъ вѣкателе, ла сѣмврїле лэкръторїлор, ла инспекциеа лэкрълѣ, ла вѣчпѣтатеа саъ депъртареа топїторїлор, фавричелор ши алтор апаратэри, дн каре продѣктэриле вѣите съ се лэкре, ши алте челе тѣлте, каре пѣ се пот тоате ачї дншира съ се сокотеаскъ. Тотъши

А дѣаспрезечеа. Се маї днсемпѣ,

*) Бинале, инплетэри.

кѣткъ о вѣпъ, каре дн сїне саъ жѣдекат невредникъ де а се вѣї, се поате сокотѣ аминтрїле вредникъ, адекъ де кѣтва се пот дитрѣлса къщига матерїї, саъ лэкрѣри де ачеле, каре ла вѣит, саъ топїт сѣнт токма де липсъ ши пичї се пот кѣпѣта де аїреа. Ачеаста се днтѣмпѣл маї адесорї кз стратэриле челе де пїатрѣ кървзпоасъ. Кз ши де кѣтва кървзпїї еї сѣнт рѣї, вѣпна сѣвдїре ши лэкрареа стратэлѣ сѣе свс, тотъши се фаче вредникъ де лэкрат, дакъ пѣ пѣтем фї фъръ чева че се скоате дитрѣлса. — (Аша ла топїтэриле матерїїлор азроасе ши арпїнтоасе, знде лэкрѣл топїтэлѣ фъръ кїз пѣ се поате сѣвѣрши, вѣїле де кїз ар адъче къщиг вѣп, кареле алмїнтреле ар фї прадъ а се лэкра, кѣнд кїзѣл пѣ тревѣеде.

Ачї се маї адаоде... стареа ши дндетѣлпареа персоналэлѣ лэкръторїѣ. Дакъ сѣнт тѣеторї харпичї, лемпарї, фатри, машинїдї, тѣчїпарї ши спѣлторї вѣпї, инспекторї днвѣдѣдї, се пот черка тѣлте челе, де каре алмїнтриле п'ар фї фост де а се апѣка. Пентрѣ ачееа стареа кѣлтэреї оаменїлор ачестора е де а се сокотѣ ка о дїркѣтщандїе де фрѣпте, кѣнд се жѣдекъ оаре кѣтаре вѣпъ е вредникъ де а се лэкра, саъ пѣ. Мѣїестрїеа чеа маї нѣкъ кѣпрїнде тѣлте дн сїне, каре адаог предѣл вїнелор, даръ пѣлѣ актѣ саъ преа пѣдїп, саъ пичї декѣт пѣ саъ сокотїт.

Мерїтеле днкѣвзпѣтэлѣ скрїїторїѣ, кареле афаръ де ачееа кз ка зп мїнералог кз сѣфлет фїлософеск аѣ фѣкѣт дндрептэри тѣлте, ши прїп щїиделе де сїнесї къщїгате саъ днпълдат, дин каре привидѣ ш'аѣ

ші дождит шіеші файтъ ші лавдъ дн тоатъ Европа, къ ачеса днкъ стрълъчскъ къ дъпъ че prin цинтъріле вѣищї дн дмпърѣдїеа Австріеї пѣ пѣмаї аѣ трекът, прекът фак алції не лѣсждѣшї зрмеле кълъторїеї сале, чї къ прївїрїле сале дн лѣкрѣрїле вѣищї шї цеографїче, спре ре- педѣа апѣкаре днаїптеа ачестор шїїпде, шї дн алції вѣрваці репѣмїдї аѣ дешептат дорѣл дъпъ ачест рат ал дѣвѣдѣтѣрїлор. Днсоцітѣ-саѣ къ контеле Stadion лѣ апѣл 1808 дн кълъторїеа вѣїаскъ prin Ungaria шї Трансїлванїа; къ контеле Вреннер, а- кѣм консіларїѣл кѣртеан дн сфера вѣїа- скѣ, аѣ черчетат дн 1817 Фраїверга, ло- кѣл дѣвѣдѣтѣрїлор сале de odinioарѣ, іа- рѣ дн апѣл 1818 репѣмїтеле вѣїтѣрї дн Cornwallles. Къ кѣтѣ реверїпцѣ аѣ фост ел прїмїт prin Англіа тѣртѣрїсеѣе Jameson дн скрїсѣл сѣѣ Manual of Mineralogy. Апѣл 1839 лѣпа лѣї Октом- вріе вѣгѣ дн пѣмѣлп не ачест вѣрват кѣ рарѣ прокопсїпцѣ, кѣрѣїа аѣ рѣмас пѣ- меле дн пантеонѣл чел некѣтїт ал глорїеї.

Ка о соацѣ ачестеї кѣрцї се поате сокотї шїїпдареа лѣї Tunner деспре кѣ- тарѣа металелор. *) Пѣвѣлїкѣторїѣл аче- стеї шїїпдѣрї, картеа лѣї Mohs о зїче а пѣ фї de ажѣс шї і се паре, кѣткѣ ачеса пентрѣ зп кѣтѣторїѣ de метале теоретїк (цеогност) дн цеогнозіе аре преа пѣдїне; іарѣ дн партеа практикѣ а кѣтѣрѣї преа тѣлте; дн контрѣ пентрѣ зп практикѣ кѣ- тѣторїѣ дн пракѣ преа пѣдїн шї дн прї- вїрї цеогностїче преа тѣлте. Гр. М.

*) Bezi „Berg- und Hüttenmannische Zeitung (Leipzig) 1843. 4°. St. etc.“ шї „Die Steier- mark. Ständische Lehranstalt zu Vordernberg. I. Jahrg. S. 153 ff.

К Ъ М Ъ Т А Р Ъ Л.

(Карїкатѣрѣ. *)

Не карѣл апѣкѣ дїаволѣл пѣмаї de зп фїр de пѣр — зїче проверѣѣл — зпѣл ка ачела ѣ днтрег ал лѣї; пої днсѣ про- верѣѣл ачеста аша 'л тѣлмѣчїм, кѣткѣ сѣѣт пѣмеле дїаволѣлї тревѣїе сѣ днцѣ- леѣем кѣтѣтар; кѣчї атѣта кѣ тѣгѣ дре- птатеа шїїм, кѣ днтре дїавол шї кѣтѣ- тар рѣдїреа е атѣт de mare, днкѣт авїа се пѣте осевї зпѣл de алтѣл. Астѣ асе- менѣтате пѣ не есте скопѣл а о доведї пѣмаї prin кѣвїпте сечї, чї вом се арѣтѣт шїрѣл днтрег ал кѣтѣтарїлор, атѣт дн секѣл вѣрѣѣтеск, кѣт шї дн чел фетееск. дрепт-каре апої дн фантеле мор се ва пѣ- теа конвїпде фїе-чїне деспре адеѣрѣл дн- тѣрїреї пѣстрѣ.

Шї ка маї кїар се апарѣ осевїреа днтрептѣрѣї, вом днчепе лѣкрѣл пострѣ манїп кѣ треапта злїтїмѣ, шї днаїпте de тѣте се ватем ла зпѣл зпѣї кѣтѣтѣрѣсе de rang маї днціосїт.

Днтрѣт дн одаїа еї чеа тѣчезїтѣ, а кѣрѣї мовїлїї сѣѣт доѣе скаѣне, о масѣ шкїоапѣ, зп пат стрїкат шї зп сїкрїѣ mare тѣпкат de карї. Патѣл стрїкат ѣ акоперїт кѣ зп ковор трендос, шї не сїкрїѣл тїк се вѣд кѣтева гѣтїї че днчеп а пѣтрезї, не меаса шкїоапѣ сѣѣт кѣрцї de жѣкат пѣсе 'п зрдїн, лѣпгѣ ачелеа цї се тѣвїе пѣне шї верѣ; іар фацѣ кѣ асте не зп скаѣн шедѣ о вавѣ кѣтѣнд кѣ аї сеї окї галбенї-верзї акѣм ла кѣрцї, акѣшї ла

*) Nota dela холтеїѣл веїїї тїпѣрїт дн апѣл трекът есте de а се днцѣлеѣе шї ла вѣжата ачеста. —

къпа де вере, пълъ че лъгъ дъса пе
зи алт скази каскъ зи моток вътрън лъ-
съндъши комод кода ши пичьореле де жос.

Ображїи възникї аъ колоре алъь ши
рзменъ, гръмазвї дъсъ авънд фаца патъ-
ралъ тѣ ар пвтеа адъче ла креземъртъл
къмкъ ѣ аконерит къ въгърие сеаъ кордо-
ван рошиъ. Пе пасъл еї кълъреск окїларї
къпрїнши дн арамъ, пе възай деасъпра се
въд кїар семпеле зпѣї пвстеде съре, ши
вървїеаї аскъдїтъ се паре а авеа сїмпатїе
маре кътре пасъ, къчї вреа тот маї мълт
а се апропїа де ачела.

Din viața de mai păinte пзмаї атъта
пвтеръм ши, къмкъ дн тїмпърїле маї де
мълт дъса а фост неваста зпвї сфърнар,
дъпъ а кървї мърте акъм ка въдъвъ де
dîmineауъ пълъ дн сеаръ вїнде зна ши
алта дн пїауъ, пе лъгъ каре дши дъ
ши ванї пе камътъ грѳсъ. Асфел дъвл-
дїндъши капъл ванїлор дъпъ мърте ва се
аївъ парте де днгрѳпъчївне фрѳмѳсъ.

Дъсъ към дши пѳте дъса днторче
ванї къ атъта порокъ?

Дндатъ vom спъне ши ачеаста. Дї
вате чїнева ла зшъ ши днтръ о фетїдъ жъ-
пъ дїпънд пе зи брадъ зи пакет мїк.

Мотокъл каскъ де а те днгїдї, сфър-
пърѳса дши пъне кърдїле ла о парте ши
пчепе а грѳї къ о інімъ дескїсъ:

„Бъпъ dîmїеада, Ілеапъ, че аї маї
адъс?“

„Легъторѳеа мамѣї меле.“

„Іар въ маї трѳвѳе ванї?“

„Іаръ.“

„Къдї?“

„Патръ фїорїнї.“

„Еп се о vedem.“

„Е де тот позъ.“

„Е рѳсъ дестъл фїка mea; дъсъ де
мълт пе къпѳщем, воїз черка маї тързїѳ
че воїз пвтеа фаце къ еа. Кънд о вецї
скѳте?“

„Песте о септемъпъ.“

„Адекъ дъмїнека вїиторѳе.“

„Аша, атъпчї ва къпъта татъл меѳ
ванї.“

„Е вїне, пзмаї декът о дък, къчї тѳ
преа вїне шиї къмкъ еѳ п'ам ванї. Дъпъ
жъмътате ѳръ поцї венї пентръ ванї.“

„Пъл' атъпчї мъ воїз днторче зна.“

„Е вїне пѳккъца mea.“

Фетїда се департъ, ши сфърпърѳса
вътръпъ днпїнте де тѳте днкъїе зша; дъп'
ачеаа легъторѳеа адъсъ дн зълог о пъне
дн сїкрїѳ, ши десфъкъндъши патъл, дн
стръжак скѳте о пъгъ де пеле ши пъ-
мъръ дн ачеаа патръ фїорїнї. Акъм пънга
о ашазъ іаръ ла лок, ши дн чеї патръ
фїорїнї пъне опт грошїде де осев, дъпъ
ачеаа ачестеа опт грошїде ле днпарте
дн дозе, жъмътате партеа о пъне дн
възънар, іар чеаалатъ о леагъ дн зпгїл
мъхрамеї сале, ши апої дескїде зша.

Акъм трѳвїе ка съ деслвнїм къ вр'о
кътева къвїнте манїпъладїеа ачеаста. Сфър-
пърѳса вътръпъ фїе къї дї зїче, къмкъ
дъса пъ аре ванї, дрепт каре зълогъл дн
дъче ла алтъл, пентръ каре остепеалъ ла
фїе-каре фїорїн і се къвїне о грошїдъ, ши
ла скѳтереа зълогълї іаръши атъта; фї-
їндкъ пе о септемъпъ пентръ тот фїорїнъл
се вїне о грошїдъ дн камътъ, дѳчї ѣ кїар,
къмкъ астъ манїпъладїе днтр'о сентъмъпъ
ла зи фїорїн дї адъче сфърпърѳесеї треї
грошїде, ши п ачест тїп ѣ преа фїреск,
къмкъ прїн асфел де камете къ о пърѳе
де съте фїорїнї отъл сърак поате трѳї

vine, ш'ш'ш' поате джкъ тълдї вїнішор се-
тѣнда ванїмор.

Шї бре афл-се оаменї карїї се рѣдїче
ванї кѣ афел де камете днфїорѣторе?

Пентрѣ че нѣ? Серїтанѣл фечїор де
zidar, саѣ лѣкрѣторѣл пе зї, каре септѣтѣ-
на 'нтрагѣ лѣкрѣ ка воѣл, дѣмїнека маї
totdeavna дшї фаче о зї вѣпѣ шї лѣнеа се
поменеце кѣткѣ а рїсїнїт тот че а кѣщї-
гат. Акѣт дѣрѣ дшї кѣлеце хѣнїдеце че
нѣї тревѣск тотдеавна, шї ле дѣче ла ло-
кѣл арѣтат де але пѣне зѣлог. Аїреа дн
локѣрї маї дескїсе нѣ і с'ар прїмї трендеце.
Дѣмїнекѣ де аре ванї ле скѣте, кѣ ванїї
рѣташї іарѣшї фаче о зї вѣпѣ, шї лѣнеа
іарѣшї зѣлоцеце; іарѣ дакѣ де вр'о кѣ-
тева орї нѣшї скѣте зѣлогѣл, аша дн
скѣрт тїпн каде дн тїшѣлѣтате. Ла а-
чеаста се афл есемпле дестѣле! —

Акѣт вртѣ класа адова. Пѣшїт дн
треї одѣї зна дѣпѣ алта, шї не прїндем пе
орї че кѣткѣ vom да тот де вѣдѣвѣ, кареа
а рѣтас кѣ вр'о кѣтева тїї де вѣрватѣл
еї, шї ка адаос маї аре шї треї фїїче пе-
тѣрїтате.

Че фаче дѣуса пентрѣ а пѣтеа трѣї?
Фїїчеле кѣсе, шї мама дѣ ванї дн камѣтѣ
кѣ шасезечї ла о сѣтѣ. Класа ачеаста а
кѣтѣтарїмор дн пропордїе — амѣсврат
— нѣ е аша перїкѣлѣсѣ, кѣчї еле ащеапѣтѣ
дн лїнїще пе зѣлодїторї, шї нѣ сїлеск пе нї-
менѣа спре прїмїреа грелелор сале кондїцїї.

Класа а треїа се алкѣтѣїеце дн про-
кѣрорї тїнерї. Ачештїа даѣ ванї пе полїце
шї пентрѣ о сѣтѣ траг ашїждереа шасе-
зечї фїорїнї, шї дѣпѣче декѣрѣце сорокѣл

шї даторѣл нѣ плѣтеце, еї дншїї днчеп
продес, кѣ вртаре лѣнгѣ камѣта маре еї
кѣщїгѣ шї процесѣл шї опорарѣл — плата
пентрѣ пѣртареа процесѣлѣї. — Ачештїа
пѣтем зїче кѣ сѣпѣт перїкѣлошї, кѣчї маї кѣ
сеатѣ стаѣ дн легѣтѣнїцѣ кѣ спекѣландїї
шї аша даторѣл непорочїт ажѣнїе днтре
доѣтѣ фокѣрї.

Афарѣ де асте треї класе арѣтате ка
о класѣ а патра вїн жїданїї, кѣ каре коп-
нѣме дї опорѣт пе тодї фїе еї де орї че
падїе, карїї лѣкрѣнд ка жїданїї продѣк вї-
пїтїелор сале пердере тоталѣ.

(Ва врта.)

КѢТРѢ ЗНІНІМІЕ.*)

Zeiasc' zninimie! че дела 'нцеленчїзнеа
De sѣс аї днченѣтѣл поноаре а ферїчї, —
Фѣр' марїнї аї domnї тѣ дн тоатѣ крѣчїзнеа,**)
Шї тоате дѣпѣ леѣеа етерн' аї кѣртѣї.
Дѣлчїле тале разе, че варс' амор, фѣрѣдїе
Ар коаче vine фѣрїтѣл дн мїнте рѣсѣрїт,
Продѣчѣ ар лѣтїнаре, фолос, статорнїчїе, —
Ма пѣтѣнтѣ л'ар фаче ка черѣл стрѣлѣчїт.
Ънсѣ негреле патїмї знїте кѣ egoїстѣл,
Че inima шї мїптеа нѣлтора аѣ кѣпрїне,
Еле domnesк нѣрѣреа, еле днп деспотїстѣл,
О! дѣ ар пѣтеа ачеста сѣ фїе кѣндѣа 'нвїне.
Ла пої ѣнтѣї dїvїнѣ а elїzїeї фїїкѣ!
Сѣ вїнї днп локѣл сакрѣ, vїde тѣ локѣщїї;
Dнп inїmїe поастре сѣ ланезї че пе стрїкѣ —
Тѣ зна подї кѣлтѣра с'о крѣщїї, сѣ нѣ о скѣтѣщїї!

Велїа.

*) С'ар пѣтеа зїче шї знїнїмїтате, адекѣ де о
їнїтѣ, днцеленѣдере, колнцеленѣдере.

**) Адекѣ фѣнтѣра, — дела креаре саѣ кроїре.